

12. Бобоев М.Р. Налоги и налогообложение в СНГ: учеб. пособие / М.Р. Бобоев, Н.Т. Мамбиталиев, Н.Н. Тютюрюков; под ред. А.П. Починка, Л.П. Павловой. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 424 с.
13. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України: Закон України від 14.11.1999 р. № 1212-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
14. О налоге на легковые автомобили и мотоциклы: Закон Латвийской Республики от 14.11.2003 г. (в редакции 21.12.2009 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.baltikon.lv/uploaded_fales/z_nlam-2010ru.pdf.
15. Федурин О.В. Налоговая система Германии: аналитический отдел Межрегиональной инспекции МНС России по Сибирскому федеральному округу / О.В. Федурин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.sfo.nalog.ru/analit.htm>.
16. Кучеров И.И. Налоговое право зарубежных стран. Курс лекций / И.И. Кучеров. – М.: АО «Центр ЮрИнфоР», 2003. – 374 с.
17. Налоговый кодекс Туркменистана. – Ст. 216–219 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.taxpravo.ru/law/98635/view>.

УДК 342.95:351.74

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Афанасьєв К.К., к.ю.н., доцент

Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка

У статті аналізуються теоретико-правові засади надання адміністративних послуг, висвітлюється значення сервісної діяльності для розвитку адміністративного права.

Ключові слова: адміністративна послуга, адміністративний орган, адміністративний акт, адміністративний договір.

Афанасьев К.К. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЫЕ ПРИНЦИПЫ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНЫХ УСЛУГ / Луганский государственный университет внутренних дел имени Э.О. Дидоренко, Украина

В статье анализируются теоретико-правовые основы предоставления административных услуг, раскрывается значение сервисной деятельности для развития административного права.

Ключевые слова: административная услуга, административный орган, административный акт, административный договор.

Afanas'ev K.K. THEORETICAL LEGAL PRINCIPLES OF GRANT OF ADMINISTRATIVE SERVICES / Lugansk state university of internal affairs of the name of E.O. Didorenko, Ukraine

The article gives the analysis of the theoretical and legal basis for the provision of administrative services; reveals the meaning of service activity for the development of administrative law.

Key words: administrative service, administrative authority, administrative decree, administrative contract.

Становлення й розвиток системи суспільних відносин, адекватних новим історичним умовам життя українського народу, забезпечення в цій системі гармонійного поєднання державних, регіональних, місцевих і особистих інтересів є складним процесом, але цього вимагають положення Конституції України, Концепції адміністративної реформи. Значна роль щодо їх реалізації належить адміністративному праву, до основних функцій якого відноситься регулювання відносин, що виникають у рамках діяльності органів державного управління.

Останнє (державне управління) провідні вітчизняні вчені пропонують розуміти сьогодні як публічне управління або діяльність публічної адміністрації. І підставами для цього є не тільки залучення до вирішення державних завдань органів місцевого самоврядування, але й введення в науковий та законодавчий обіг поняття „адміністративний орган”. На думку вчених, „адміністративним органом” слід вважати будь-який суб'єкт (у тому числі установу,

організацію, підприємство незалежно від форми власності тощо), який на виконання закону чи в порядку делегування здійснює функції публічної адміністрації [1, 456-457].

Сучасне розуміння України як демократичної держави полягає в тому, що не громадяни служать державі, а держава є організацією на службі в суспільства. Це означає, що держава не управляє громадянами, а надає їм відповідні послуги, тобто її різноманітні дії спрямовані на створення умов для реалізації громадянами своїх прав та свобод. При цьому складний характер українського державотворення вимагає постійного доктринального моніторингу процесу впровадження заходів адміністративної реформи. Так, аналізуючи недоліки й непослідовність реалізації положень Концепції, В.Б. Авер'янов зазначає, що перед українською правовою наукою гостро постають завдання розширити та поглибити фундаментальні дослідження низки проблем організації, функціонування та правового регулювання виконавчої влади, реформування її інститутів, до яких віднесено й надання управлінських (адміністративних) послуг [2, 218-219].

Питанням діяльності органів публічної влади, пов'язаної з наданням адміністративних послуг, присвячено значну кількість наукових праць, серед яких можна навести роботи В.Б. Авер'янова, Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, І.П. Голосніченка, Т.О. Гуржія, І.Б. Коліушка, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.В. Кузьменко, Т.О. Коломoeць, Є.В. Курінного, С.Г. Стеценка, В.П. Тимошука та інших відомих правників. Водночас формування національного законодавства, положення якого регламентують надання таких послуг, є незавершеним, а в окремих випадках уявляється недосконалим. Метою даної роботи є аналіз теоретико-правових засад надання адміністративних послуг.

Перш за все, необхідно підкреслити актуальність теорії адміністративних послуг для оновлення системи адміністративного права. Так, доречно вказати на пропозиції вчених щодо визнання самостійності правового інституту надання адміністративних послуг. Зокрема, на думку І.Б. Коліушка, у зв'язку з однорідністю відносин щодо надання адміністративних послуг, однорідністю норм, якими регулюються ці відносини, тривалою історією та широкою правовою базою, адміністративні послуги заслуговують на виділення в окремий інститут права, який в адміністративному праві за значенням має стояти в одному ряду з інститутом адміністративної відповідальності [3, 107-108]. Адже, як слушно вважають дослідники, таке бачення проблеми відкриває нові можливості розвитку адміністративного права та реформування публічної адміністрації [4, 121].

Теоретичною основою концепції адміністративних послуг можна вважати ідею сервісної ролі держави, суть якої полягає в її служінні інтересам суспільства і людини. Принципова відмінність між послугами держави (ідеться про всю публічну адміністрацію) та послугами приватного сектору полягає в тому, що приватний сектор намагається максимально розширити асортимент послуг, а номенклатура послуг держави має визначатися за принципом – держава робить тільки те, що не може або не повинен робити приватний сектор. Сфера ж адміністративних послуг ще вужча – для їх надання має бути належна правова підстава, передбачена безпосередньо в законі, адже відповідно до Конституції України виключно законом визначаються повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування [5, 245-246].

Теорію публічних послуг запозичено з досвіду розвинених держав (Велика Британія, США, Канада та ін.), де з 80-х років XX століття відбулася зміна пріоритетів у державній діяльності, а також у засадах і формі відносин між владою і громадянами. А в Україні при використанні категорії „послуги” акцент робиться на адміністративній процедурі їх надання внаслідок того, що головними ідеологами запровадження теорії послуг є, насамперед, представники науки адміністративного права (В.Б. Авер'янов, І.Б. Коліушко) [4, 116].

Завдяки плідній роботі вчених термін „адміністративні послуги” часто використовується авторами підручників з адміністративного права, котрі підкреслюють важливе значення сервісної діяльності публічної адміністрації та визначають місце таких послуг у механізмі адміністративно-правового регулювання. Так, Т.О. Гуржій, Т.О. Коломoeць та С.Г. Стеценко відносять суспільні відносини, що виникають в рамках надання адміністративних послуг, до предмету адміністративного права та вважають дану діяльність складовою методу регулювання цієї галузі права [6, 23-24; 7, 11-13; 8, с. 19-20, 24, 26].

На окрему увагу заслуговує дослідження змісту предмета адміністративного права, що здійснене В.К. Колпаковим. На підставі аналізу змін у національній адміністративно-правовій доктрині, які відбулись за часи незалежності України, вчений виокремлює три етапи встановлення предмета даної галузі та робить висновок про те, що сукупність відносин, які в оновленому вимірі регулюються адміністративним правом, перетворюються у систему, а значить і у предмет галузі, завдяки використанню категорій „публічна адміністрація” і „відносини адміністративних зобов’язань”. Підкреслюється, що теорія публічної адміністрації має принципові відмінності від теорії державного управління як за юридичним наповненням, так і за ідеологічною сутністю [9, 9-13]. А щодо категорії „відносини адміністративних зобов’язань” підкреслюється, що сутність цих відносин обумовлена змістом норм Конституції України щодо відповідальності держави перед людиною, визнання головним обов’язком держави утвердження і забезпечення прав і свобод людини, верховенства права, обмеження повноважень і дій публічної адміністрації Конституцією та законами України.

Виходячи з цього, В.К. Колпаков наголошує, що саме відносини щодо виконання адміністративних зобов’язань публічної адміністрації перед суспільством (відносини публічного управління; адміністративних послуг; відповідальності публічної адміністрації за неправомірні дії або бездіяльність; відповідальність суб’єктів суспільства (індивідуальних і колективних) за порушення встановленого публічною адміністрацією порядку і правил) і є предметом адміністративного права [9, 14-15]. Певним підтвердженням слушності такої наукової позиції є наявність у цивільному праві інституту зобов’язального права, норми якого регулюють порядок надання послуг.

Слід вказати на відсутність єдності поглядів вчених щодо місця даної діяльності в системі адміністративного права. Так, Т.О. Гуржій відносить надання адміністративних послуг до форм публічного адміністрування та визначає ці послуги як передбачену законом розпорядчу діяльність органів публічної адміністрації, що здійснюється за ініціативою приватних (фізичних та юридичних) осіб і спрямовану на реалізацію їхніх прав, свобод і законних інтересів [6, 143].

Т.О. Коломоець розкриває поняття та наводить характеристику адміністративних послуг у рамках правового інституту адміністративного процесу [7, 239-241], що безумовно є достатньо логічним. Тим більше, що на підставі ретельного аналізу поглядів науковців стосовно видів форм діяльності публічної адміністрації вчена пропонує виділяти структурні та процедурні форми. При цьому процедурна форма повинна належати до форм публічної адміністрації, оскільки процес публічної адміністрації супроводжує діяльність кожного органу, підрозділу, служби тощо. Проте формою слід вважати не рішення публічної адміністрації, а діяльність, що сприяє процесу прийняття рішення [7, 173].

Одночасно з плідними теоретичними напрацюваннями вітчизняних вчених Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України здійснювалася активна правотворча діяльність, спрямована на створення правових засад для реалізації положень адміністративної реформи. Але внаслідок складності побудови правової української держави, що обумовлена низкою об’єктивних та суб’єктивних обставин різного характеру, формування законодавчих засад надання адміністративних послуг дотепер є незавершеним, а чинне законодавство скоріш за все буде залишатися нестабільним і часто змінюваним під впливом практики сервісної діяльності публічної адміністрації.

Необхідно підкреслити важливість визначення правових засад надання адміністративних послуг на законодавчому рівні. Адже згідно зі статтею 92 Основного Закону права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод визначаються виключно законами України.

З цього приводу слід вказати, що сьогодні розроблено проект Закону України „Про адміністративні послуги” (далі – проект Закону), а прийняття даного закону знаходиться на завершальному етапі. Згідно з ч.1 ст.3 проекту Закону законодавство у сфері надання адміністративних послуг складається з Конституції України, Адміністративно-процедурного Кодексу, цього та інших законів, міжнародних договорів, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, прийнятих відповідно до цих законів, а також актів органів виконавчої влади, міністерств і республіканських комітетів Автономної Республіки Крим, інших державних органів та органів

місцевого самоврядування про делегування владних функцій з надання адміністративних послуг. Крім того, ч.2 ст.3 визначено, що загальний порядок діяльності адміністративних органів з надання адміністративних послуг визначається Адміністративно-процедурним Кодексом.

Важливо, що термін „адміністративна послуга”, який містить проект Закону [10] та проект Адміністративно-процедурного кодексу України [11], має однакове за суттю визначення: „адміністративна послуга – прийняття на підставі закону за зверненням конкретної фізичної або юридичної особи адміністративного акта, спрямованого на реалізацію та захист її прав і законних інтересів та/або на виконання особою визначених законом обов’язків”.

Акцитуємо, що схоже визначення містить чинний нормативний акт управління – постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2009 р. № 737 „Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг” [12] (далі – постанова № 737), положеннями якої затверджено Тимчасовий порядок надання адміністративних послуг: „адміністративна послуга – це послуга, яка є результатом здійснення суб’єктом повноважень щодо прийняття згідно з нормативно-правовими актами на звернення фізичної чи юридичної особи адміністративного акта, спрямованого на реалізацію та захист її прав і законних інтересів та/або на виконання особою визначених законом обов’язків (отримання дозволу (ліцензії), сертифіката, посвідчення та інших документів, реєстрація тощо)”. Згідно з постановою № 737 Тимчасовий порядок діє в період до законодавчого врегулювання порядку надання адміністративних послуг.

Водночас має місце певна непослідовність формування сучасного „сервісного” адміністративного законодавства. Адже законодавцем прийнято низку важливих правових актів, що вводять в обіг термін „адміністративна послуга”, зміст якого поки що юридично не має законодавчого визначення (вище ми говорили лише про законопроекти). Прикладами цього можна вважати положення Закону України „Про центральні органи виконавчої влади” [13]. Так, у ч.1 ст.17 до основних завдань центральних органів виконавчої влади віднесено надання адміністративних послуг, а в частині 2 цієї статті визначено: „У разі якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають функції з надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам, центральний орган виконавчої влади утворюється як служба”.

Або ст.1 оновленого Закону України „Про державну службу” (набуває чинності з 1 січня 2013 року) [14], яка містить нові формулювання термінів „державна служба” та „державний службовець”, а саме: 1) державна служба – професійна діяльність державних службовців з підготовки пропозицій щодо формування державної політики, забезпечення її реалізації та надання адміністративних послуг; 2) державний службовець – громадянин України, який займає посаду державної служби в державному органі, органі влади Автономної Республіки Крим або їх апараті, одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету, крім випадків, визначених законом, та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов’язані з реалізацією завдань та виконанням функцій державного органу або органу влади Автономної Республіки Крим щодо: ... надання адміністративних послуг.

Слід вказати й на певну невизначеність переліку видів адміністративних послуг. Адже згідно зі ст.5 проекту Закону адміністративними послугами є: видача ліцензій, дозволів та *інших документів дозвільного характеру*: на діяльність певного виду, на окремі роботи і послуги, на певні об’єкти (земельна ділянка, будинок, споруда, їх комплекси, приміщення, устаткування, обладнання та механізми, що вводяться в експлуатацію або проектується, інші) та операції з ними; реєстрація: фактів, суб’єктів, прав, об’єктів, у тому числі легалізація суб’єктів і актів (документів); акредитація, атестація і сертифікація, нострифікація та верифікація; *інші види діяльності*, у результаті провадження яких заінтересованим фізичним та юридичним особам, а також об’єктам, що перебувають в їх власності, володінні чи користуванні, надається або підтверджується певний юридичний статус.

Але якщо звернутись до положень Закону України „Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності” [15], то в ст.1 закріплено, що термін „документ дозвільного характеру” вживається у значенні, наведеному у Законі України „Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності” [16], тобто: „документ дозвільного характеру – дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, *інший документ*, який дозвільний орган зобов’язаний видати суб’єкту господарювання в разі надання йому права на провадження

певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності". Таким чином знову фігурує займенник „інші”, що залишає перелік послуг відкритим, а отже й недостатньо визначеним.

Важливим є визначення на законодавчому рівні кола суб'єктів надання послуг (адміністративних органів). Так, згідно зі ст.1 проекту Адміністративно-процедурного кодексу адміністративний орган – орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові чи службові особи, які уповноважені розглядати та вирішувати відповідно до цього Кодексу адміністративні справи, інший державний орган, а також підприємство, установа, організація, їх посадові чи службові особи, інший суб'єкт, який згідно із законом уповноважений здійснювати владні управлінські (виконавчі та розпорядчі) функції, у тому числі на виконання делегованих повноважень, щодо розгляду адміністративних справ.

Загалом аналіз правових засад надання адміністративних послуг дозволяє позитивно оцінити значний обсяг виконаної правотворчої роботи, спрямованої на врегулювання відносин у сфері сервісної діяльності публічної адміністрації. Водночас законодавство визначає і нові завдання вчених-адміністративістів. До останніх, на наш погляд, необхідно віднести подальше розроблення теорії адміністративного акта, адміністративного договору, адміністративної процедури, стандарту адміністративної послуги та деякі інші.

Наприклад, згідно зі ст.1 проекту Закону адміністративним актом є рішення (правовий акт) індивідуальної дії, прийняте адміністративним органом за результатами розгляду звернення фізичної або юридичної особи, спрямоване на набуття, зміну чи припинення прав та обов'язків фізичної або юридичної особи.

Але треба враховувати, що надання таких послуг є складною формою управління, яка має комплексний характер й одночасно являє собою публічно-службову діяльність адміністративного органу, пов'язану із здійсненням заходів правового (видання індивідуального адміністративного акту) та організаційного (створення умов для реалізації приватними особами належних їм прав) характеру.

Більше того, принцип законності надання адміністративної послуги вимагає наявності відповідного закону, стандарту, ведення реєстру, дотримання адміністративної процедури. Так, згідно зі ст.9 проекту Закону стандартом адміністративної послуги є акт адміністративного органу, який містить вичерпну інформацію щодо порядку надання конкретної адміністративної послуги та щодо внутрішньої організації діяльності адміністративного органу з надання такої послуги. Цей стандарт повинен містити посилання на нормативно-правові акти, що стосуються надання адміністративної послуги. А в разі, коли повноваження з надання послуги надано місцевим органам виконавчої влади, територіальним органам центральних органів виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, на виконання делегованих повноважень, відповідальний за надання адміністративної послуги центральний орган виконавчої влади затверджує типовий стандарт надання адміністративної послуги, відповідно до якого інші суб'єкти затверджують власні стандарти надання такої послуги.

Крім того, акти адміністративних органів про затвердження стандартів надання адміністративних послуг підлягають обов'язковій державній реєстрації в Міністерстві юстиції України та набувають чинності відповідно до законодавства України. Таким чином, сервісна діяльність публічної адміністрації пов'язана з прийняттям декількох підзаконних актів і вимагає здійснення низки організаційних заходів.

Слід зазначити, що віднесення до адміністративних органів суб'єктів, які згідно із законом уповноважені на виконання делегованих повноважень, актуалізує дослідження питань делегування повноважень шляхом укладення адміністративних договорів, нормативний характер яких сьогодні дискутується.

Тому заслуговує на увагу одне з новітніх визначень поняття „адміністративний акт”, а саме: адміністративний акт – це односторонній або контрактний юридичний акт, який видається органом виконавчої влади без згоди адресата або за його згодою (за договором), який не породжує між сторонами відносин приватного права, але який вносить зміни до існуючого правопорядку шляхом покладення будь-яких обов'язків на громадян та юридичних осіб або

надання їм будь-яких прав. Цей висновок обґрунтовується тим, що наявність певного управлінського рішення є обов'язковою ознакою будь-якого адміністративного акту. Тобто, у кожному випадку укладення адміністративного договору необхідне завершальне критично-владне волевиявлення повноважного органу виконавчої влади (посадової особи), конкретне юридично-владне оформлення досягнутої угоди [17, 147].

Зазначена позиція науковців бачиться логічною, адже сучасною теорією адміністративного права та національним законодавством адміністративні договори віднесено до правових форм діяльності публічної адміністрації. Так, положення Кодексу адміністративного судочинства України закріплюють поняття „адміністративний договір” та відносять до юрисдикції адміністративних судів публічно-правові спори, що виникають з приводу укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів [18].

Для подальшого розвитку теорії та вдосконалення практики надання адміністративних послуг важливе значення має дослідження змісту поняття „адміністративна процедура”. Наприклад, згідно ст.2 проекту Адміністративно-процедурного кодексу України адміністративна процедура це визначений законодавством порядок адміністративного провадження. Останнє (провадження), у свою чергу, визначається як сукупність послідовно здійснюваних адміністративним органом процедурних дій і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення адміністративної справи, що завершується прийняттям адміністративного акта і його виконанням.

Саме такий підхід має місце і в чинному законодавстві стосовно діяльності з надання адміністративної послуги. Так, у ст.1 Тимчасового порядку надання адміністративних послуг, затвердженого постановою № 737, зазначено, що цей Порядок визначає процедуру надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в межах делегованих їм органами виконавчої влади повноважень, підприємствами, установами та організаціями, на які згідно з нормативно-правовими актами покладено повноваження надавати адміністративні послуги. Водночас, як вказує Т.О. Коломоєць [7, 211-215], єдності поглядів вчених щодо сутності адміністративної процедури та адміністративного процесу, їх співвідношення дотепер немає.

Підсумовуючи, можна зробити такі висновки: 1) теоретичні засади сервісної діяльності публічної адміністрації поступово знаходять закріплення в підручниках і навчальних посібниках з адміністративного права; 2) має місце цілеспрямоване формування національного законодавства, яке визначає порядок і стандарти надання адміністративних послуг; 3) для розвитку теорії та вдосконалення практики надання цих послуг важливим є дослідження проблемних питань правових інститутів адміністративного процесу та процедури, адміністративного акту та адміністративного договору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / Гол. ред. колегії: В.Б. Авер'янов. – К.: Юрид. думка, 2005. – Т. 2: Особлива частина. – 624 с.
2. Авер'янов В.Б. Вибрані наукові праці / упорядники: Андрійко О.Ф. (керівник колективу), Нагребельний В.П., Кисіль Л.С., Педько Ю.С., Дерещ В.А., Пухтецька А.А., Кірмач А.В., Люлька Л.В.; за заг. ред. Ю.С. Шемшученка, О.Ф. Андрійко. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. – 448 с.
3. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія / Коліушко І.Б. – К.: Факт, 2002. – 260 с.
4. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: зарубіжний досвід і пропозиції для України / [Автор-упорядник В.П. Тимошук]. – К.: Факт, 2003. – 496 с.
5. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: НВП „Видавництво „Наукова думка”” НАН України, 2007. – 587 с.
6. Гуржій Т. О. Адміністративне право України: навч. посіб. – К.: КНТ; Х.: Бурун і К, 2011. – 680 с.

7. Коломоець Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломоець. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
8. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: навчальний посібник. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Атіка, 2009. – 640 с.
9. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
10. Проект Закону України „Про адміністративні послуги” реєстр. № 83, січень 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=41734
11. Адміністративно-процедурний кодекс України: Законопроект від 18 липня 2008 р. № 2789 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=33073
12. Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2009 р. № 737 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 54. – Ст. 1871.
13. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.
14. Про державну службу: Закон України від 17 листопада 2011 р. № 4050-VI // Урядовий кур’єр. – № 8 (17 січня 2012 р.). – С. 12 – 16.
15. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 47. – Ст. 532.
16. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 48. – Ст. 483.
17. Административные процедуры и контроль в свете европейского опыта / Под ред. Т.Я. Хабриевой и Ж. Марку. – М.: Статут, 2011. – 320 с.
18. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.

УДК 351.74

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Басов А.В., к.ю.н., доцент

*Інститут національного та міжнародного права
Міжнародного гуманітарного університету*

У статті здійснений аналіз наукових праць та нормативно-правових актів щодо здійснення парламентського контролю у сфері забезпечення громадської безпеки в надзвичайних ситуаціях. Зосереджено увагу на дослідженні компетенції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в даній сфері, а також наведені шляхи вдосконалення чинного законодавства із цього питання.

Ключові слова: контроль, парламент, парламентський контроль, громадська безпека, компетенція, Уповноважений Верховної Ради України, права людини, законодавство, надзвичайна ситуація, шляхи удосконалення.